

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 301/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **OIL JPM, s.r.o.**, Hodonínska cesta, Holíč, zastúpeného advokátom Mgr. Máriom Arbetom, Námestie sv. Martina 3A, Holíč, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 6Up/344/2024 spočívajúcemu v postúpení veci takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci na nezávislom a nestrannom súde zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v upomínacom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia spočívajúcim v postúpení sporu. Navrhuje zrušiť postúpenie sporu okresným súdom zo 4. apríla 2024 a uložiť mu príkaz, aby vo veci vydal platobný rozkaz. Žiada priznanie finančného zadosťučinenia 200 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ podal 14. februára 2024 návrh na vydanie platobného rozkazu podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 307/2016 Z. z.“). Okresný súd vyzval 7. marca 2024 sťažovateľa na zaujatie procesného stanoviska k § 196a ods. 7 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“), podľa ktorého na konanie v sporoch o náhradu škody podľa § 11a je príslušný súd, ktorý vyhlásil konkurz na majetok dlžníka, v ktorého mene mala byť porušená povinnosť podať

návrh na vyhlásenie konkurzu včas, alebo súd, ktorý by bol príslušným na vyhlásenie konkurzu, ak by takýto návrh bol podaný. Okresný súd bol toho názoru, že si sťažovateľ návrhom na vydanie platobného rozkazu uplatňuje práve nárok podľa § 11a ZKR, a preto na konanie je príslušný súd, ktorý by bol príslušným na vyhlásenie konkurzu, ak by takýto návrh bol podaný.

3. Sťažovateľ reagoval odpoveďou z 8. marca 2024, v ktorej formuloval názor, podľa ktorého v upomínacom konaní súd platobný rozkaz nevydá, len ak sú na to splnené podmienky podľa zákona č. 307/2016 Z. z., ktorý rozširovanie dôvodov na nevydanie platobného rozkazu nedovoľuje. Keďže návrh na vydanie platobného rozkazu bol podaný spôsobom predpísaným zákonom č. 307/2016 Z. z., pričom neboli naplnené žiadne zákonom ustanovené dôvody na odmietnutie návrhu a zároveň boli splnené všetky podmienky pre vydanie platobného rozkazu, sťažovateľ žiadal, aby okresný súd konal a aby vydal platobný rozkaz.

4. Okresný súd 4. apríla 2024 sťažovateľa upovedomil o postúpení sporu Mestskému súdu Bratislava III (ďalej len „mestský súd“) ako súdu kauzálnu príslušnému na prejednanie veci podľa § 196a ods. 7 ZKR, keďže si sťažovateľ podľa jeho názoru uplatňuje nárok podľa § 11a ZKR.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Z ustanovení zákona č. 307/2016 Z. z. podľa sťažovateľa plynie, že ak si žalobca uplatňuje nárok na zaplatenie peňažného plnenia a súčasne tento návrh podá na príslušných elektronických formulároch (t. j. elektronicky), ide bez ďalšieho o upomínacie konanie, na ktoré je kauzálnu príslušný práve okresný súd. Okresný súd však nepostupoval v zmysle zákona č. 307/2016 Z. z. a napriek naplneniu podmienok podľa jeho § 7 ods. 1 (splnenie procesných podmienok vrátane poplatkovej povinnosti, absencia dôvodov na odmietnutie návrhu) nevydal platobný rozkaz v zákonom určenej lehote, ale namiesto toho spor postúpil; hoci pre takýto postup neexistoval žiadny zákonný dôvod. Tým došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľa.

6. Podľa sťažovateľa je pre posúdenie príslušnosti okresného súdu relevantným výlučne spôsob uplatnenia nároku formou tzv. upomínacieho konania, teda konania o uplatnenie peňažného plnenia elektronickým spôsobom prostredníctvom na to určených formulárov. Je bezpredmetné, čo je predmetom konania v rovine hmotného práva; zásadným je len to, že ide o alternatívne uplatňovanie peňažných nárokov podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Príslušnosť podľa § 196s ods. 7 ZKR je tak rozhodujúca až po tom, keď je v upomínacom konaní podaný odpor.

7. Príslušnosť je v ZKR určená z dôvodu, že procesnoprávna úprava (CSP) by sa mohla javiť v ďalšom konaní nedostatočnou. Pretože ide o náhradu škody, zákon tu v predstihu rieši právnu otázku, ktorý súd by bol na náhradu škody príslušným, keďže bez takého ustanovenia by mohlo byť podľa CSP príslušných niekoľko súdov, a to (i) podľa miesta bydliska konateľa, (ii) podľa sídla spoločnosti, (iii) podľa toho, kde sa škoda stala. Samotný § 196s ods. 7 ZKR neurčuje konkrétny súd, iba upresňuje, ktorý súd je príslušný za použitia procesných ustanovení (CSP).

IV.

Predbežné prerokovanie návrhu

8. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorého podstata vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. napr. I. ÚS 480/2013, II. ÚS 156/09, III. ÚS 149/04, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023, IV. ÚS 135/05). Rovnako by opačný záver znamenal popretie významu podústavného práva pri ochrane základných práv (m. m. napr. III. ÚS 454/2022, III. ÚS 455/2022, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 531/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023). Podústavné právo vytvára nielen orgány verejnej moci s ich osobitými právomocami, ale aj množstvo hmotnoprávných a procesnoprávných konštrukcií a inštitútov, ktorých súhrn vytvára právne prostriedky na ochranu základných práv.

9. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť právnej (súdnej) ochrany, a pred tým, ako podá ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

11. Sťažovateľ namieta postup okresného súdu v konaní, ktoré nie je ukončené a po postúpení sporu na mestský súd prebieha na prvej inštancii v procesnom režime CSP. Dosiaľ nebolo ani len neprávoplatne rozhodnuté. Ak k rozhodnutiu vo veci samej dôjde, sťažovateľovi nič nebude brániť v tom, aby odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom podaným podľa CSP uplatnil proti neprávoplatnému rozsudku všetky výhrady, ktoré sformuloval v odôvodnení svojej ústavnej sťažnosti. Bude potom povinnosťou súdu vyššieho stupňa, aby sťažovateľovmu základnému právu na súdnu ochranu, i jeho základnému právu nebyť odňatý zákonnému sudcovi, ochranu účinne poskytol. V prípade neúspechu sťažovateľa s odvolaním sa stane aktuálnou úvaha o prípadnom podaní dovolania ako mimoriadneho opraveného prostriedku. V konaní o procesne prípustnom

dovolání zas bude povinný poskytovať ochranu označeným právam sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky.

12. Právne prostriedky uvedené v predchádzajúcom odseku, ktoré sťažovateľovi priznáva CSP, dosiaľ nemohli byť vyčerpané vzhľadom na aktuálne procesné štádium konania o jeho návrhu. Nič to však nemení na ich použiteľnosti v neskorších fázach civilného sporového konania. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy preto ústavný súd odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Pokiaľ ide o vzťah medzi postupom okresného súdu a základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ústavný súd predosiela, že návrh na vydanie platobného rozkazu bol podaný 14. februára 2024, okresný súd následne nebol pasívny, ale realizoval úkony, cieľom ktorých bolo vyriešiť otázku príslušnosti na konanie. Po necelých dvoch mesiacoch (4. apríla 2024) postúpil spor mestskému súdu. V popísaných okolnostiach podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť 29. mája 2024, teda tri a pol mesiaca po začatí konania, ktoré sa nevyznačovalo úplnou nečinnosťou, ale úkonmi okresného súdu, ktoré bolo vzhľadom na jeho presvedčenie o svojej nepríslušnosti nutné uskutočniť.

14. V uvedených okolnostiach je dôvodné uplatniť ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04). Podľa názoru ústavného súdu ani v prípade, že by neskoršie fázy konania viedli k záveru o danosti príslušnosti okresného súdu, teda potvrdila by sa správnosť právneho názoru sťažovateľa, nebolo by možné iba v dôsledku prekročenia zákonnej lehoty na vydanie platobného rozkazu (§ 7 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z.) doterajší postup okresného súdu kvalifikovať ako poznačený takými významnými prietahmi, ktoré by odôvodnili prijatie ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov na ďalšie konanie. Preto v časti namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu spočívajúcim v postúpení veci bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku má za následok, že stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite (príkaz vydať platobný rozkaz, priznanie finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu